

Hošťálkovice, Ostrava

Část obce: Ostrava

Okres: Ostrava-město

GPS souřadnice: 49.847058N, 18.214786E

PSČ: 725 28

Kraj: Moravskoslezský

Správní obvod: Ostrava

Počet obyvatel: 1 872

Adresa URL: www.hostalkovice.cz

Historie obce Hošťálkovice

Osídlení dnešního území Hošťálkovic začalo již v době předhistorické, jak dokazují archeologické nálezy. Vznik první slovanské osady kladou historikové do období let 1200-1250. Průzkum na Hošťálkovickém kopci Dubíčku potvrdil trvalejší pobyt lovců mamutů výskytem kamenných nástrojů příslušejících patrně starobylejší kultuře aurignacienu.

Zakladatelem či majitelem Hošťálkovic byl nějaký Hošťálek, o němž nic bližšího nevíme. Nejstarší písemná zmínka o vsi Hošťálkovice pochází z roku 1377. Jedná se o nejstarší německy psanou listinu o dělení Opavska, která zmiňuje i ves Hošťálkovice. Podle historika dr. Adolfa Turka však musíme předpokládat, že byly Hošťálkovice založeny již nejméně o 100 let dříve, čemu nasvědčuje způsob založení vsi, typ místního názvu a konečně i výhodná poloha nad soutokem řek.

Naprosto spolehlivá zpráva o Hošťálkovicích pochází z dob husitských z roku 1434, a to v souvislosti s koupí vsi Martinov rytířem Mikulášem Zajíčkem. Jeho synové Lacek a Václav Zajíčkové dosáhli v roce 1478 na opavském knížeti Viktorinovi propuštění Hošťálkovic z lenního svazku. A pravděpodobně v této době vznikla u vrchnostenského dvora i tvrz, která ležela v místě nazývaném v listinách Hradisko. Od roku 1502 měnily Hošťálkovice často majitele. Roku 1808 nabývá Hošťálkovice August von Poser-Nädlitz, který je roku 1809 prodává jako samostatný stateček za 30000 tolarů Florianu Josefovi Langerovi. Ten jej v roce 1832 odprodává ostravskému obchodníkovi Janu Röhmschovi, který k nim v roce 1842 přikoupil Bobrovníky, Lhotku, Petřkovice a další vsi z hlučinského panství. 20. dubna 1847 zakoupil rytířské statky Hošťálkovice a Ludgeřovice svobodný pán Salomon Mayer z Rothschildů za 263000 ř. tolarů a již 30. srpna téhož roku získal i dědičné rychty Petřkovice a Bobrovníky za 27 000 tolarů. Za Salomona Mayera Rothschilda a jeho potomků byl statek opět spojen s panstvím Hlučín.

Rothschildové byli majiteli statku do roku 1919, kdy byl statek vyvlastněn. Posledním majitelem statku byl dr. A. Rothschild. Zbytkový statek o 137,50 ha půdy byl přidělen do nájmu městu Moravská Ostrava. V roce 1930 jej město za 1,06 mil. Kč koupilo. Přímou od dr. Rothschilda pak zakoupilo i kamenolom.

Obec pod nadvládou Pruska 1742-1920

Hošťálkovice, jako celé Hlučínsko, patřily k zemím Koruny české. Do roku 1742 byly součástí Rakousko-uherské monarchie. Po prohrané slezské válce v roce 1742 a uzavření Vratislavského míru musela císařovna Marie Terezie odstoupit velkou část Slezska Prusku, a tím byl přerušen kontakt s českými zeměmi. Součástí Pruska byly Hošťálkovice 178 let. Spolu s ostatními obcemi Hlučínska prodělávaly zcela odlišný vývoj než dosud. Jejich obyvatelstvo bylo integrováno do nově se tvořícího německého národa. Obec setrvala ve státoprávním uspořádání pruského státu až do 4. února 1920, kdy byla po složitém procesu celá oblast Hlučínska opět navrácena československému státu.

V čele vsi stával fojt. Jediná dochovaná zmínka o tom, kdo tento úřad zastával, pochází z roku 1722. Byl jím Václav Staněk. Po zrušení úřadu fojta v roce 1872 bylo do čela obce postaveno představenstvo skládající se ze starosty a dvou přísedících. Obecní představenstvo bylo voleno na 6 let a jeho členové museli být potvrzováni landrátem, jakožto představitelem okresu. Obec neměla úřad a úřadovalo se v bytě starosty.

Obyvatelstvo Hošťálkovic se až do počátku 19. století zabývalo výhradně zemědělstvím. V roce 1607 tu bylo 12 sedláků a 10 zahradníků, ke konci třicetileté války zůstalo jen 5 sedláků a 2 zahradníci. V roce 1723 bylo v Hošťálkovicích již 11 sedláků a 12 zahradníků. O 60 let později zde žilo 234 obyvatel. Rozvoj průmyslu v sousední ostravské aglomeraci ovlivnil i život na vesnici a její další demografický vývoj. Stále více obyvatel začalo pracovat v blízkých dolech a továrnách. Do Hošťálkovic přibýval stále větší počet obyvatel odjinud. V roce 1825 tu bylo už 68 domů a 312 obyvatel, vodní mlýn a pila. Za röhmschovské samostatnosti v roce 1840 k Hošťálkovicím patřil dvůr, větrný mlýn, který pracoval až do roku 1910, pila, lihovar, kamenolom a hostinec. 47 domácností se zabývalo zemědělstvím, 7 domácností řemeslem a živnostmi. V 72 domech žilo 482 obyvatel. Do roku 1900 se počet obyvatel více než zdvojnásobil a dosáhl počtu 894.

V roce 1825 byla ve vsi postavena zděná školní budova. První dvě školy byly dřevěné. Nová škola měla 2 učebny a třípokoje byt s kuchyní. Třetí učebna obecné školy se nacházela v podnájmu v domě č. p. 118 u Ant. Dluhoše. Obecná škola byla přestavěna v roce 1871. Až do roku 1920, tj. do přičlenění Hlučínska k Československé republice, se zde vyučovalo především německy.

První zmínka o existenci katolické farnosti pochází z roku 1588. V roce 1672 byla farnost Hošťálkovice spolu se Lhotkou přifařena k farnosti hlučínské. V roce 1793 byl v Hošťálkovicích sice vybudován filiální kostel, který byl 1. listopadu vysvěcen a zasvěcen Všem svatým, ale samostatná duchovní správa byla v Hošťálkovicích obnovena až v roce 1919. V roce 1903 byl kostel rekonstruován a rozšířen o boční lodě. Zvon zavěšený ve věži kostela, který nese jméno „Petr“, pochází z roku 1668.

Obec součástí Československé republiky 1920-1938

1. května 1920 začaly na navráceném území platit všechny československé zákony. 19. září 1923 se konaly první volby do obecního zastupitelstva po přičlenění k Československu. Bylo zvoleno osmnáctičlenné zastupitelstvo v čele se starostou Josefem Dluhoschem. 16. září 1933 byla v 1. poschodí v domě č. p. 133 zřízena obecní úřadovna, která měla 2 místnosti. V téže domě bylo i sídlo četnické stanice, která byla v roce 1925 zrušena.

V roce 1920 se obyvatelé Hošťálkovice dočkali zřízení lidové knihovny. O rok později v roce 1921 bylo započato se stavbou vodovodu. O dva roky později v roce 1927 bylo zavedeno elektrické vedení a o vánocích téhož roku se poprvé v obci rozsvítilo světlo.

V době první republiky měla ves své řeznictví i s jatkami, které provozoval August Kubenka a nacházelo se na dnešní ul. Dubíček č.p. 114. Byl zde hostinec Karla Kubenky, který stával podle výpovědi pamětníků přímo proti měšťanské škole v místě současného kulturního domu. Další hostinec Petra Schikory byl u kostela. Na počátku 20. století ještě pekla pekárna, která byla v dnešním obytném domě č.p. 118 v ul. Za Hřbitovem. V dolní části obce na křižovatce dnešních ulic Podevsí a Lipka prodávalo a ve dvacátých letech stávalo hokynářství Anny Šrámkové.

Výletním místem zdejších obyvatel i přespolních byl objekt Ostravanky, který stával v místech mezi kamenolomem a řekou Opavou

V roce 1929 byla v obci v domě č. p. 118 zřízena trojtřídní měšťanská škola. O sedm let později v

roce 1936 započala výstavba nové moderní školy. 4. října 1936 se konala slavnost položení základního kamene a 3. ledna 1938 bylo zahájeno vyučování. Slavnostní otevření školy se však díky okupaci Československa neuskutečnilo

Při sčítání lidu v roce 1921 měla obec 151 domů a 1156 obyvatel. V počátcích předmnichovské republiky pokračoval sociálně ekonomický rozvoj obce. Při dalším sčítání lidu v roce 1930 stoupl počet obyvatel na 1352 a 175 domů. Přispělo tomu zřejmě vyvlastnění pozemků místního Rthschildova dvora a pak pozemková reforma v roce 1927, při které byl celý dvůr rozparcelován. Zemědělskou půdu a stavební pozemky obdrželo celkem 111 zájemců z Hošťálkovic (30 též ze Lhotky a 38 z Bobrovníků). Zbytek půdy byl pronajat Moravské Ostravě, která jej v roce 1930 odkoupila. Při dalším sčítání lidu v roce 1930 stoupl počet obyvatel na 1352 a 175 domů.

Obec v období let 1945 až 1976

Hošťálkovice byly osvobozeny Rudou armádou v noci z 30. dubna na 1. května 1945. Po osvobození spadaly jako samostatná obec až do roku 1949 do okresu Hlučín.

Po osvobození Hošťálkovic se správy obce ujal Antonín Řeha, horník ve výslužbě. Ještě v témže měsíci proběhly volby do obecního zastupitelstva a prvním předsedou národního výboru po osvobození Československa se stal bývalý učitel Eduard Tetens. Záhy však z funkce odstoupil a již od července 1945 obec řídila pětičlenná místní správní komise v čele s předsedou Rudolfem Tarkotou, a to až do nových voleb v roce 1946. Na ustavující schůzi 4. července 1946 byl předsedou MNV zvolen Rudolf Dluhosch, člen Československé strany lidové, který však ve funkci setrval necelé tři měsíce a vystřídal jej Antonín Řeha. Ve funkci předsedy MNV se v období do roku 1952 vystříдалo ještě dalších 7 osob. V roce 1952 byl do čela obce zvolen Petr Jančík, který po 6 letech v roce 1958 ze zdravotních důvodů z funkce odstoupil. Funkci předsedy převzal dosavadní tajemník Bruno Šrámek, který stál v čele obce až do roku 1976, kdy byly Hošťálkovice připojeny k Ostravě.

V roce 1950 bylo v Hošťálkovicích založeno jednotné zemědělské družstvo. V letech 1958-1959 přešlo pod Zahradnictví a zemědělství města Ostravy, které bylo později přejmenováno na Technické a zahradní služby města Ostravy, tzv. TAZSMO. V 50. letech začala stavba kulturního domu. 5. ledna 1955 započala v Hošťálkovicích výstavba Televizního střediska Ostrava. Výstavba 112,5 m vysoké televizní věže byla ještě v roce 1955 ukončena a na Silvestra 31. 12. 1955 spuštěno první zkušební programové vysílání. V 60. letech proběhla stavba vodovodu a v 70. stavba nové požární zbrojnice.

V roce 1945 měla obec 1346 obyvatel a v roce 1947 1405. Počet obyvatel od konce války neustále stoupal a v roce 1961 žilo v Hošťálkovicích 1634 obyvatel ve 300 domech. Od konce 80. let počet obyvatel klesá.

V roce 1949 v souvislosti s novým územně správním uspořádáním došlo k 1. 2. 1949 k odloučení Hošťálkovic ze správního celku Hlučín a jejich začlenění do nově vytvořeného okresu Ostrava. Roku 1960 byly Hošťálkovice z okresu Ostrava opět vyčleněny a staly se součástí nového okresu Opava. Na veřejné schůzi dne 18. 3. 1976 v zaplněném sále kulturního domu vyjádřili občané Hošťálkovic svůj souhlas s integrací obce do města Ostravy. V dubnu 1976 byla obec z okresu Opava vyčleněna a ukončena činnost MNV. Obec se stala součástí Ostravy 1. Do zastupitelstva tohoto obvodu volila i své zástupce.

Obec v období let 1976-1989

V roce 1976 byly integrovány do města Ostravy a prakticky ztratily svou samostatnost. Místní národní výbor byl zrušen. V Hošťálkovicích pracoval pouze občanský výbor.

V tomto období byla za pomoci občanů v tzv. akcích „Z“ v 70. letech vybudována nová mateřská škola

na ul. Výhledy, nákupní středisko na ulici Hlavní - dnešní družstvo Budoucnost a prodejna v dolní části obce na křižovatce ulic Hlavní, Podevsí a Lipka a prodejna na ulici Aleje - dnešní restaurace Pod Věží. Koncem 80. let minulého století vyrostl nový Dům zahrádkářů. V osmdesátých letech byla zahájena stavba splaškové kanalizace na ul. Hlavní, která se však nedokončila.

